

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НОВОМ САДУ
Гж.1800/13
27.1.2014. године
НОВИ САД

У ИМЕ НАРОДА!

Апелациони суд у Новом Саду, у већу судија Душице Шалић, председника већа, Матилде Момчиловић и Верице Бајић, чланова већа, у правној ствари **тужиоца С. В.** из Н. С., кога заступа пуномоћник Р. Т., адвокат из Н. С., против **тужене Р. С.**, коју заступа Републичко јавно правобранилаштво, Одељење у Н. С., ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужиоца против пресуде Вишег суда у Новом Саду П.255/12 од 5.3.2013. године, у седници већа одржаној дана 27.1.2014. године донео је

П Р Е С У Д У

Жалбу **ОДБИЈА**, пресуду Вишег суда у Новом Саду П.255/12 од 5.3.2013. године **ПОТВРЂУЈЕ** у побијаном делу (став 1. и 2. изреке).

Образложење

Пресудом првостепеног суда одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се тужена обавезе да: по основу накнаде материјалне штете тужиоцу исплати 29.893.500,00 динара у виду изгубљене зараде пок. В. В., 9.900.000,00 динара због немогућности у остваривању права на напредак у служби пок. В. В., 10.720.000,00 динара на име разлике између остварене пензије и оне коју је пок. В. В. требало да оствари, као и за период док је био у заточеништву и док је чекао на посао (24 године), 7.200.000,00 динара по основу незапослености након заточеништва (10 година), 5.640.000,00 динара на име партизанске споменице која је ускраћена пок. В. В., све са законском затезном каматом од утужења до исплате; да по основу накнаде нематеријалне штете тужиоцу исплати по 5.000.000,00 динара на име душевних болова због повреде права личности, на име страха и на име душевних болова због повреде части и угледа, све са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове спора у износу од 31.250,00 динара, а ослобођен је плаћања судских такси у овом парничном поступку.

Против наведене пресуде тужилац је благовремено изјавио жалбу из свих законских разлога, те је предложио да овај суд преиначи побијану пресуду и усвоји тужбени захтев у целости, или да је укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење. Тужилац је поднео захтев за ослобађање од плаћања судске таксе на жалбу.

Жалба је неоснована.

Након што је испитао пресуду са разлога наведених у жалби, као и по службеној дужности према чл. 386. ст. 3. ЗПП („Сл. гласник РС“, бр. 72/11), овај суд налази да побијана пресуда није захваћена битним повредама поступка из чл. 374. ЗПП, чињенично стање је потпуно и правилно утврђено, али је одлука делимично заснована на погрешној примени материјалног права.

У првостепеном поступку утврђено је да је дана 14.7.2011. године Виши суд у Новом Саду донео решење којим је усвојен захтев за рехабилитацију пок. В. В., тужиоцевог оца, те којим је утврђено да су ништаве следеће одлуке: решење јавног тужиоца ВП од 4.10.1949. године, пресуда Војног суда у Нишу од 28.1.1950. године, решење СУП Лесковац од 25.10.1960. године, решење Среског судије за прекршаје НО Срез Лесковац од 21.12.1960. године, решење Већа за прекршаје при државном СУП Београд од 10.1.1961. године, решење о праву надзора већа за прекршаје од 19.1.1961. године, решење СУП Лесковац од 19.8.1963. године, решење СУП СО Лесковац од 15.8.1971. године, као и да су ништаве све правне последице ових одлука, па се пок. В. В., као рехабилитовано лице, сматра неосуђиваним. У образложењу решења наведено је да је пок. В. В. био оглашен одговорним због деловања на линији ИБ и критиковања државног и партијског руководства, тј. из политичких и идеолошких разлога.

Пок. В. В. је радио у Служби државне безбедности. Из политичких и идеолошких разлога је више пута био хапшен (први пут 1948, а последњи 1963. године), тако да је укупно око 7 година провео у заточеништву.

Тужилац је од рођења (1967. године) живео са својим оцем у заједничком домаћинству. Због очеве осуђиваности од раног детињства је трпео последице друштвене стигматизације у виду вршњачке поруге и изопштености, а присуствовао је ситуацијама када су им у кућу долазили полицајци ради привођења и обављања информативних разговора са његовим оцем.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд правилно примењује материјално право, налазећи да тужбени захтев није основан.

Одредбом чл. 21. ст. 2. Закона о рехабилитацији прописано је да право на рехабилитационо обештећење имају и брачни друг, деца и родитељи, односно браћа, сестре и ванбрачни партнер рехабилитованог лица, у складу са одредбом члана 26. став 4. овог закона.

Према одредби чл. 26. Закона о рехабилитацији, рехабилитовано лице има право на обештећење за материјалну штету насталу због повреде права и слобода, у складу са законом којим се уређују облигациони односи (став 1). Рехабилитовано лице има право на враћање наплаћених новчаних казни и трошкова поступка, у ревалоризованом износу чија се висина одређује тако што

се утврђује сразмера наплаћених износа према просечној плати у време наплате, у односу на просечну плату у Републици Србији у години у којој се врши враћање (став 2). Рехабилитовано лице и лице из чл. 7. тач. 5. овог закона (према чл. 7. ст. 5. истог Закона, то су деца лица из чл. 1. ст. 1. овог закона која су, за време трајања повреде права и слободе родитеља, рођена у установама за извршење санкција, односно која су у тим установама са њима провела део времена или су за то време расла без родитељског старања једног, другог или оба родитеља), има право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе, у складу са законом којим се уређују облигациони односи (став 3). Лица из чл. 21. ст. 2. овог закона имају право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због смрти рехабилитованог лица, под условом да је између њих и умрлог рехабилитованог лица постојала трајнија заједница живота, у складу са законом којим се уређују облигациони односи (став 4).

Првостепени суд је правилно закључио да је тужбени захтев неснован, јер тужилац нема право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због смрти или лишења слободе рехабилитованог лица, стога што не спада у круг лица наведених у чл. 7. ст. 5. Закона о рехабилитацији, с обзиром на то да је рођен након што је пок. В. В. пуштен на слободу. Поред тога, одредбом чл. 26. ст. 4. Закона о рехабилитацији, право на накнаду нематеријалне штете признато је законским наследницима наведеним у одредби чл. 21. ст. 2. Закона о рехабилитацији, али само за душевне болове због смрти рехабилитованог лица (пок. В. В. није преминуо током издржавања казне затвора), а не и за друге повреде права и слобода, које се тужбом потражују.

Тужиоцу не припада ни право на накнаду материјалне штете ни по једном од основа који се тужбом потражују, стога што право на накнаду овог вида штете, сходно одредби чл. 26. ст. 3. Закона о рехабилитацији, припада само рехабилитованом лицу. Овакав тужбени захтев могао је да постави само тужиочев отац, док би потраживање прешло на тужиоца само ако би та штета већ била призната правноснажном судском одлуком или писменим споразумом, сходно одредби чл. 204. ст. 1. ЗОО.

Неосновано је жалбено указивање на погрешну примену материјалног права, које се позива на одредбе Закона о рехабилитацији, Закона о облигационим односима, Устава Републике Србије и Европске конвенције о људским правима. Тумачењем одредаба Закона о рехабилитацији на начин како је изнето у жалби, не постиже се циљ и сврха поменутог закона, већ се покушава релативизовати смисао рехабилитационог обештећења. У остваривању права на рехабилитационо обештећење, Законом о рехабилитацији направљена је јасна разлика између рехабилитованих лица и њихових законских наследника, те нема места ширем тумачењу законских одредаба мимо интенције законодавца.

Чињенице од значаја за одлучивање о основаности тужбеног захтева суд је утврдио без битних повреда одредаба парничног поступка, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно.

Осим о тужбеном захтеву, првостепени суд је правилно одлучио о трошковима поступка, у складу са одредбама чл. 153. ст. 1, чл. 154. и 163. ЗПП, имајући у виду да је тужилац у целини изгубио парницу.

О захтеву тужиоца за ослобађање од плаћања таксе на жалбу, одлучиће првостепени суд, сходно одредбама чл. 169. ЗПП.

Из изнетих разлога, жалба је као неоснована одбијена и првостепена пресуда потврђена у побијаном делу, сходно одредби чл. 390. ЗПП.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА СУДИЈА

Душица Шалић с.р.

Зто:

Напомена:

Рев 475/2014 од 02.09.2015 године одбијена је као неоснована ревизија тужиоца ијављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1800/13 од 27.01.2014.године.